

SINTEZA-KCD – Koalicija civilne družbe za prenavo

POZIV PREDSEDNIKU VLADE DR MIRU CERARJU ZA PRIČETEK POSTOPKA OBLIKOVANJA IN UVELJAVITVE NOVEGA VOLILNEGA SISTEMA

Spoštovani gospod Predsednik,

številni strokovnjaki in praktično celotna civilna družba se zavedamo, da naš sistem volitev v Državni zbor (DZ) ni dober in ne ustreza potrebam sedanjosti.

Ta sistem je nastal v naglici in pod pritiskom hitrih sprememb v procesu osamosvajanja Slovenije, z jasnim opominom, da je namenjen enkratni uporabi, volitvam leta 1990. Nastajal je v času, ko je mnogo ljudi verjelo, da je večstrankarski sistem sam po sebi zagotovilo demokratične družbe. Zato je v njem poudarjena vloga političnih strank, ki so takrat šele nastajale. Prav te stranke so kasneje onemogočile oblikovanje novega sistema, ki bi bolje uravnotežil politično dogajanje in razvoj Slovenije.

Naslednjega četrto stoletja je to vodilo v svojevrstno strankokracijo, saj so politične stranke na vsakih volitvah znova uspešno zagotavljale uveljavljanje in samozaposlovanje svojih političnih elit. Da je to vodilo in še vodi v negativno kadrovske selekcije, ni treba posebej opozarjati. Volivci se na to odzivamo s poglobljenim nezaupanjem v vse politične stranke, s politično pasivnostjo in bojkotiranjem volitev. Vse to na stečaj odpira vrata različnim interesnim manipulacijam in razkroju pravnega reda.

Tega se seveda v strankah zavedate, zato ste stranke sedanje vladne koalicije v koalicijski dogovor zapisale, da bo ena od prioritet sedanje vlade tudi sprememba volilnega sistema.

Zdaj je skrajni čas, da se tega lotimo, saj volilnega sistema ni mogoče spreminjati zadnje mesece pred volitvami. Seveda bo težko poiskati ustrezen kompromis, saj politične stranke ne želijo pristati na omejevanje svojega ekskluzivizma, volivci pa nismo pripravljeni sprejeti samo kozmetičnih popravkov sedanjega sistema. Zato narašča verjetnost, da bomo na volitvah kaznovali stranke, ki so obljubljale nov volilni sistem, pa tega ne bodo uresničile.

Spremembe, ki jih pričakujemo, morajo uresničiti naslednja načela:

- civilni družbi mora nov volilni sistem omogočiti enakopravnost v oblikovanju kandidatnih list;
- omogočiti mora realno možnost (verjetnost) izvolitve teh kandidatov, kar je mogoče doseči samo z neposrednimi volitvami na ravni volilnih okrajev ali volilnih enot. (Tako bi odpravili tudi velike »bele lise«, ki jih povzroča sedanji sistem, ko lahko tudi polovica okrajev ostane brez predstavnika v DZ);
- to je verjetno mogoče le z uveljavitvijo »sistema dveh glasov« (podobno, kot imajo to urejeno že 60 let v Nemčiji), pri čemer je en glas namenjen neposrednim volitvam z liste kandidatov civilne družbe, drugi glas pa kot doslej volitvam kandidatov političnih strank oz strank samih;
- če ostane razporeditev VE in VO enaka kot doslej, lahko z zakonom določimo, da je na neposrednih volitvah mogoče izvoliti največ 3 – 4 poslance; še bolj smiselno pa bi bilo spremeniti sedanji sistem VE in VO, saj ta ne ustreza več demografskim spremembam v zadnje četrto stoletja;
- izvoljeni poslanci civilne družbe v DZ oblikujejo poslansko skupino CD.

Predlog novega Zakona o volitvah v DZ, ki ga je, podprtega s 5.700 podpisi volivcev, v zakonodajni postopek že pred dvema letoma vložil ZDUS, upošteva vsa ta načela, zato smo prepričani, da je lahko dobra podlaga za dogovor o novem volilnem sistemu.

Spoštovani g Predsednik, pozivamo te, da v vladi oz strankah vladne koalicije, takoj pričnete s postopkom oblikovanja in uveljavitve novega volilnega sistema.